

Yttrande över promemorian Kriminalvårdens skolverksamhet för barn och unga

Myndigheten för delaktighet (MFD) arbetar med att främja, guida och stödja samhällets aktörer att genomföra sina uppdrag utifrån hela befolkningens behov och förutsättningar. MFD lämnar följande yttrande.

Sammanfattning

MFD tillstyrker förslagen i promemorian men lämnar synpunkter på vissa delar. MFD ser positivt på att utbildningen för barn och unga i kriminalvårdsanstalt ska motsvara utbildning inom skolväsendet samt att elever ska ha tillgång till stöd och elevhälsa. MFD välkomnar särskilt förslagen om elevhälsa och mentorsfunktion i avsnitt 7.3.12 samt uppdraget till Specialpedagogiska skolmyndigheten i avsnitt 7.8.

MFD lämnar synpunkter på behovet av att tydliggöra att *nödvändiga avvikelser* med hänsyn till anstaltsmiljön enligt avsnitt 7.2 aldrig får leda till att barns och ungas rätt till likvärdig utbildning åsidosätts, detta gäller särskilt för barn och unga med funktionsnedsättning. MFD lämnar vidare synpunkter på regleringen av stödinsatser, dokumentation och uppföljning inom ramen för stöd och elevhälsa i avsnitt 7.3.12. MFD anser även att uppföljning och utvärdering enligt avsnitt 7.10 bör omfatta ett tydligt funktionshindersperspektiv. MFD bedömer att konsekvensanalysen enligt avsnitt 9.6.3 behöver fördjupas för att bättre belysa konsekvenser för barn och unga med funktionsnedsättning.

MFD:s tillstyrkan i detta yttrande avser promemorians förslag om utbildningens utformning för barn och unga som vistas i kriminalvårdsanstalt och innebär ingen omprövning av de synpunkter som myndigheten tidigare har framfört i frågor om barns placering i kriminalvård.

Myndighetens synpunkter

Allmänna synpunkter

MFD ser positivt på att regeringen föreslår ett tydligare och mer sammanhållet regelverk för Kriminalvårdens skolverksamhet för barn och unga. Det är särskilt positivt att utbildningen så långt som möjligt ska motsvara utbildning inom det Myndigheten för delaktighet. Besöksadress: Rosterigränd 12. Postadress: Box 47082, 100 74 Stockholm. Växel 08-600 84 00. info@mfd.se, www.mfd.se

ordinarie skolväsendet och att förslaget omfattar både skolpliktiga barn och barn och unga som inte längre omfattas av skolplikt, inklusive elever i anpassad grundskola, anpassad gymnasieskola och specialskola.

Utbildningens likvärdighet och tillgänglighet ska även ses i ljuset av Sveriges åtaganden enligt FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, särskilt artikel 24 om rätt till utbildning, samt FN:s konvention om barnets rättigheter.

Mot denna bakgrund konstaterar MFD att barn och unga som vistas i institutionella miljöer ofta har erfarenheter av skolmisslyckanden och psykisk ohälsa samt funktionsnedsättning, i synnerhet neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Detta innebär ofta komplexa och sammansatta stödbehov. Det understryker vikten av att skolverksamheten utformas med möjlighet till individanpassning, tillgång till relevant specialpedagogisk kompetens och en väl fungerande elevhälsa samt att utbildningen följs upp så att den leder till avsedda effekter.

Avsnitt 7.2 Nödvändiga avvikelser

MFD har förståelse för att utbildning som bedrivs i kriminalvårdsanstalt kan kräva avvikelser från hur utbildning normalt organiseras inom skolväsendet. Samtidigt anser MFD att utrymmet för sådana avvikelser måste vara tydligt avgränsat.

MFD vill särskilt understryka att avvikelser aldrig får innebära att barnets rätt till en likvärdig utbildning inte tillgodoses och att bedömningen alltid ska utgå från elevens individuella behov samt vara proportionerlig. Detta gäller särskilt för barn och unga med funktionsnedsättning. Avvikelser får därför inte innebära sämre tillgång till undervisning, stöd, anpassningar eller elevhälsa än vad som gäller inom skolväsendet.

Avsnitt 7.3.12 Stöd och elevhälsa

MFD välkomnar förslaget att elever inom Kriminalvårdens utbildning ska ha tillgång till elevhälsa med samma innehåll och kompetens som i motsvarande skolformer inom skolväsendet. Tillgång till elevhälsa är en central förutsättning för att barn och unga med funktionsnedsättning ska kunna tillgodogöra sig utbildningen.

MFD välkomnar även förslaget att alla elever ska ha en mentor. En tydlig mentorsfunktion kan bidra till samordning mellan undervisning, elevhälsa och andra stödinsatser samt till kontinuitet i elevens skolgång.

MFD vill samtidigt framhålla att elevhälsans arbete med stöd förutsätter tydliga krav på kartläggning av elevers behov, dokumentation av stödinsatser och uppföljning av vidtagna åtgärder. Detta är av särskild vikt för elever med funktionsnedsättning. Om dessa krav inte regleras på ett sätt som motsvarar skollagen finns en risk för bristande rättssäkerhet för den enskilde eleven samt

försvårad uppföljning av utbildningens kvalitet enligt förslagen i avsnitt 7.10, se närmare nedan.

Avsnitt 7.8 Uppdrag till Specialpedagogiska skolmyndigheten

MFD tillstyrker förslaget att Specialpedagogiska skolmyndigheten ges i uppdrag att ge stöd till Kriminalvården i specialpedagogiska frågor. Myndigheten bedömer att uppdraget är centralt för att stärka den specialpedagogiska kompetensen och skapa förutsättningar för likvärdig utbildning för barn och unga med funktionsnedsättning.

Avsnitt 7.10 Uppföljning och utvärdering

MFD ser positivt på att uppföljningen tar sin utgångspunkt i elevernas kunskapsutveckling och utbildningens kvalitet. Mot denna bakgrund anser MFD att uppföljningen även bör omfatta ett tydligt funktionshindersperspektiv. Det är viktigt att följa hur tillgänglighet, stödinsatser och anpassningar fungerar i praktiken för barn och unga med funktionsnedsättning inom Kriminalvårdens skolverksamhet. MFD utvecklar dessa synpunkter vidare under avsnitt 9.6.3.

Avsnitt 9.6.3 Konsekvenser

MFD bedömer att konsekvensutredningen i promemorian i begränsad utsträckning belyser konsekvenser för barn och unga med funktionsnedsättning. En fördjupad konsekvensanalys bör därför genomföras i samband med uppföljningen. Analysen bör avse hur regelverket tillämpas för barn och unga med olika typer av funktionsnedsättning samt vilka effekter detta får för likvärdighet, rättssäkerhet och möjligheten att tillgodogöra sig utbildningen.

Ärendets handläggning

I den slutliga handläggningen av ärendet har generaldirektör Anders Kessling (beslutande), avdelningschef Annika Streiler och utredare Anna Björnemalm (föredragande) deltagit.

Myndigheten för delaktighet

[elektroniskt underskriven]

Anders Kessling

UNDERSKRIFTSSIDA

Detta dokument har undertecknats med elektroniska underskrifter:

NAMN:	Anders Kessling
TITEL, ORGANISATION:	Generaldirektör, Myndigheten för delaktighet
TID:	2026-02-13 08:58:04 +01:00
IDENTIFIKATIONSTYP:	E-post (anders.kessling@mfd.se)
IDENTIFIKATIONS-ID:	23a9cde8014d444e9f8b6d2eb88bd4f2

Certifierad av Comfact Signature
Accepterad av alla undertecknare
2026-02-13 08:58:10 +01:00
Ref: 299197SE
www.comfact.se

[Validera dokumentet](#) | [Användarvillkor](#)